

Liturgiesuggesties Oekraïne

Handreikingen om een dienst te organiseren rond actieland Oekraïne

Oekraïne centraal

Jullie gemeente steunt een of meerdere projecten in Oekraïne. Zo kan de kerk daar diaconaal werk doen en noodhulp verrichten, wat zonder deze bijdrage niet mogelijk zou zijn. En zo helpen we elkaar om samen kerk in actie te zijn, hier en in Oekraïne. Naast dit diaconale werk zijn we als kerken ook verbonden door wat we geloven en hoe we dat vieren. Denk bijvoorbeeld aan het Onze Vader, dat door christenen wereldwijd elke zondag wordt uitgesproken. Of aan het aansteken van een kaars als teken van Gods aanwezigheid, een symbool dat overal wordt herkend. In een kerkdienst waarin Oekraïne centraal staat, kunnen deze elementen een plek krijgen. In deze handreiking vind je ideeën om zo'n dienst te organiseren. Ze zijn bedoeld als losse ideeën om zelf een dienst mee vorm te geven, die past in jullie context.

Liturgische onderdelen

Aansteken kaars

In het startpakket van Oekraïne zit een [filmpje](#) waarin een kaars wordt aangestoken. Gebruik dit filmpje bijvoorbeeld aan het begin van de dienst. Vraag een moment stilte en benoem dat we vandaag in verbondenheid met de kerk in Oekraïne het licht van Christus ontsteken, daar en hier. Nadat het filmpje is afgelopen kun je zelf een kaars aansteken. Zo laat je vanaf het begin van de dienst de verbondenheid zien met de kerk in Oekraïne.

Introductie thema

Deze dienst is een andere dan anders. Neem mensen mee in het thema van de dienst door een korte introductie, zodat ze weten wat er zal komen. Waarschijnlijk zijn de meeste mensen al op de hoogte via nieuwsbrief of kerkblad, maar het is voor iedereen prettig te weten waar deze dienst over gaat. In het actielandenpakket zit een [introductiefilm](#) over Oekraïne. Heb je dit filmpje niet kort geleden laten zien, dan zou je dit goed kunnen gebruiken bij de introductie.

NB De diverse filmpjes vind je ook op de [Oekraïnapagina](#) van Kerk in Actie.

Zingen

Er zijn diverse liederen in verschillende genres die in Oekraïne en in Nederland gezongen worden, of fonetisch goed te zingen zijn vanuit het Oekraïens. Hieronder vind je een aantal suggesties voor liederen en verwijzingen naar meer vindplaatsen voor liederen:

Psalmen en liederen

Er zijn veel Psalmen waarin de nood en de uitroep aan God om hulp centraal. Vaak gezongen Psalmen bij de situatie in Oekraïne zijn:

- Psalm 46: God die ook in tijd van oorlog een toevlucht is.
- Psalm 60: Een gebed om hulp.
- Psalm 91: Een gebed in tijden van gevaar.
- Mijn toevlucht – [Psalm 91 door Sela](#)
- Geef vrede Heer, geef vrede – NLB 1010
- Zoekend naar licht – NLB 1005
- O lieve Heer, geef vrede – NLB 1009
- Hoe kan er in de wereld vrede zijn – Op de wijs van Psalm 119 schreef Ria Borkent dit lied voor Oekraïne. Luister het lied op de [site van de EO](#), waar je ook een toelichting vindt.

Hoe kan er in de wereld vrede zijn

*wanneer gerechtigheid en recht niet tellen,
wanneer soldaten sneuvelen in pijn
en burgers schuilen in verborgen kelders.
Als de agressor aast op meer terrein
en kracht en afweer niet meer kunnen helpen.
Wie zo zijn hele leven achterlaat
en vluchten moet naar nergensland en verder -
zij gaan berooid in tranen over straat.
Geef onderweg aan hen een goede herder,
een mens die helpt, een deur die open staat,
een hart vol liefde, in de nood een redder.
Heer Jezus, laat hen niet de dood in gaan,
het leven is bij U in goede handen.
U droeg het kruis en biedt ons vrede aan,
een warm onthaal van vrijheid, open armen.
U helpt ons in de strijd van het bestaan
en geeft als wapen: liefde voor de ander.*

Tekst: Ria Borkent (melodie: Psalm 119)

Taizé

Uit de Taizébundel wordt ook in kerken in Oekraïne gezongen. Een paar suggesties, met link om het lied te luisteren:

- [Donna nobis pacem](#)
Geef ons vrede
- Dans nos obscurités: ([Als alles duister is](#))
*Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft,
een vuur dat nooit meer dooft.*
- [Behüte mich Gott](#)
*Behoed mij, o God, ik vertrouw op U
U wijst mij de weg ten leven
Bij U is vreugde, blijvende vreugde*

Teksten en muziek: Taizébundel

Opwekking

Onderstaande teksten staan fonetisch uitgeschreven in het Oekraïens, maar zijn ook bekende Nederlandse liederen.

Tienduizend redenen

1. Vzje són-tse zij-sjlo, den po-tsj-nóe z To-bó-joe
I znó-wo slav dusjá Tvor-tsjá.
Ja vsé proj-dóe, sjtsjo le-zjýt pe-réd no-móe-joe,
Spie-vá-ty bóe-doe do za-chóe-doe dnja.

*De zon komt op, maakt de morgen wakker;
mijn dag begint met een lied voor U.
Heer, wat er ook gebeurt en wat mij mag overkomen,
laat mij nog zingen als de avond valt.*

Refrein:

*Slav, dusjá, Hos-po-dá, slav, dusjá mo-já,
Jo-hó sja-té Im-já,*

*Vsim jé-stvom zas-pie-váj, ve-ly-tsjá-j,
Blahos-lo-vý Hos-po-dá.*

*Loof de Heer, o mijn ziel. O mijn ziel,
prijs nu zijn heilige Naam.
Met meer passie dan ooit; o mijn ziel,
verheerlijk zijn heilige Naam.*

2. Boh je ljoe-bóv – nam pros-týv pro-vý-ny,
Im-jám ve-lytsj-nyj, sér-tsem dób-ryj Ty!
Za vsí sjtsjed-ró-ty dja-koé-joe ja v pís-ni,
Jich dés-jat ty-sja-tsj móe-zjoe ja znaj-tý!

Heer, vol geduld toont U ons Uw liefde.
Uw Naam is groot en Uw hart is zacht.
Van al Uw goedheid wil ik blijven zingen;
tienduizend redenen tot dankbaarheid.

3. V toj den, ko-lý sý-la vzje skín-tsjy-tsja,
Kí-nets toj blýz-ko, i mij tsjas prij-dé,
Spie-váj, dusjá: haj zvoe-tsjýt tsja pís-nja
Na dés-jat ty-sja-tsj lit i na ví-ky!

En op die dag, als mijn kracht vermindert,
mijn adem stukt en mijn einde komt,
zal toch mijn ziel Uw loflied blijven zingen;
tienduizend jaar en tot in eeuwigheid.

Als een hert dat verlangt naar water

1. Jak ó-len prah-ne do po-tó-kiw,
Tak dusjá mo-já prah-ne Te-bé,
Ja ba-zjá-joe To-bí ska-zá-ty,
Sjtsjo ja tak ljoe-bljóe Te-bé.

Als een hert dat verlangt naar water,
zo verlangt mijn ziel naar U.

U alleen kunt mijn hart vervullen,
mijn aanbidding is voor U.

Refrein:

*Ty o-dýn mo-jé sér-tse zná-jesj,
I v njo-hó Ty ljoe-bóv vly-vá-jesj,
Ja ba-zjá-joe To-bí ska-zá-ty,
Sjtsjo ja tak ljoe-bljóe Te-bé.*

*U alleen bent mijn Kracht, mijn Schild.
Aan U alleen geef ik mij geheel.
U alleen kunt mijn hart vervullen,
mijn aanbidding is voor U.*

Welke vriend is onze Jezus

1. Oe Chry-stí my Droé-ha má-jem,
Vin zjyt-tjá v nas pro-boe-dýv,
Sjas-tjam nas bla-ho-slo-wlja-je,
Dzje-re-ló Vin vítsj-nych syl!
Jak zje tsjas-to my stra-zjá-ly,
Ter-pljá-tsjsy da-rém-no tam,
Dje pro-sý-ty za-boe-vá-ly,
Sjtsjob da-váv Vin pó-mitsj nam!

Welk een vriend is onze Jezus,
Die in onze plaats wil staan!
Welk een voorrecht, dat ik door Hem
Altijd vrij tot God mag gaan.
Dikwijls derven wij veel vrede,
Dikwijls drukt ons zonde neêr,
Juist omdat wij 't al niet brengen
In 't gebed tot onzen Heer.

2. Tsjsy spo-koé-sa nas toer-boe-je,
Tsjsy oe sví-ti tjazj-kó zjyt,
Ví-rmo vsi, sjtsjo Vin nas tsjoe-je
I v tsjas hó-rja po-spi-sjýt!
Vin o-dýn oe vsjó-moe sví-ti
Zro-zoe-mí-ty mó-zje nas;
Tíl-ky Vin, dusjí Spa-sý-tel,
Do-po-mo-hóe vtsjás-no dast!

Leidt de weg soms door verzoeking,
Dat ons hart in 't strijduur beeft,
Gaan wij dan met al ons strijden
Tot Hem, die verlossing geeft.
Kan een vriend ooit trouwer wezen,
Dan Hij die ons lijden draagt?
Jezus biedt ons aan genezing,
Hij alleen is 't, die ons schraagt.

3. Oe zne-ví-roe ne vpa-dáj-mo, Jak prij-dé try-vó-hy tsjas, Sér-tse vsé Jo-móe vid-dáj-mo – I Vin spo-kój z né-ba dast! Mó-zje, nas za-boe-lý droe-zi – Vsé vid-kryj-mo pe-red Nym! Lysj Chry-stós v zem-níj do-ró-zi Ví-rnyj Droeh oe-sím sja-tým!	Zijn wij zwak, belast, beladen, En ter neêr gedrukt door zorg! Dierbr'e Heiland! onze Toevlucht! Gij zijt onze Hulp en Borg! Als soms vrienden ons verlaten, Gaan wij biddend tot den Heer, In Zijn armen zijn wij veilig, Hij verlaat ons nimmermeer.

NB Op de site van Stichting Gave vind je een [overzicht](#) met nog meer liederen in het Oekraïens en met muziek en vertaling.

Tip: laat de muziek in je dienst verzorgen door de Oekraïense band Led by Holy Spirit. Met onderstaande video's krijg je een indruk van de band. Meer info en reserveren via m.kragt@ingoodhandsfoundation.nl. Zie <https://www.youtube.com/shorts/KjwJmszEfDI> en <https://www.youtube.com/shorts/i7SdrG9AFUQ>

Tekstlezing en thema

Ook de kerk in Oekraïne is een dienende kerk, die er probeert te zijn in een context van oorlog en nood en daarin probeert te delen van wat ze heeft gekregen, door te spreken en te delen. Hier kun je bij de tekstlezing en de verwerking goed bij aansluiten. Een paar suggesties:

- Johannes 6:1-15 - Een bekend verhaal waarmee je in deze dienst goed de boodschap kunt onderstrepen dat het uiteindelijk niet alleen gaat om de hoeveelheid van ons dienen, maar dát we dienen en God dat wil zegenen. Zo verdwijnt de kramp dat er iets opgelost moet worden en wordt dienen veel meer een geestelijke houding waarmee je in de wereld wil staan: een dienende kerk, hier en in Oekraïne.
- Handelingen 2:41-47 - Een gedeelte over het leven van de eerste gemeente, dat ook iets vertelt over de indruk die deze gemeente maakt in haar omgeving en erop gericht is te delen van wat ze heeft ontvangen.
- Mattheüs 5:13-16 - Dit gedeelte kun je eventueel aanvullen met vers 1-12. Centraal staat de gedachte dat je wat je hebt ontvangen, niet voor jezelf houdt, maar deelt met anderen om je heen. Je bent geroepen om zout te zijn, een samenleving op smaak te brengen en om door je goede daden iets van God zelf te laten zien.

Verwerken

Het is mooi om in deze dienst als gemeentelid ook iets te kunnen doen voor Oekraïne:

- Bestem de collecte voor het project dat jullie als gemeente steunen. Laat vooraf het collectefilmpje zien en kondig het met een warme aanbeveling aan. Het filmpje vind je in het actielandenpakket dat je hebt ontvangen.
- Leg vooraf aan de dienst een boek neer of post-its waar mensen hun gebedspunten voor Oekraïne op kunnen schrijven. Neem deze punten mee in de gebeden. Laat de gebeden bijvoorbeeld door een paar gemeenteleden doen.
- Laat als teken van verbondenheid gemeenteleden een kaarsje aansteken voor hun medegelovigen in Oekraïne. Je zou dit bijvoorbeeld voor de gebeden kunnen doen en na het aansteken van de kaarsjes vanzelf over kunnen gaan naar de gebeden. Zing tijdens het aansteken bijvoorbeeld het Taizélied 'Jezus U bent het Licht in ons leven'.

Gebeden

Als onderdeel van de gebeden kun je dus kaarsjes en gebedspunten gebruiken. Als teken van verbondenheid kun je de gebeden afsluiten met het [Onze Vader filmpje](#) uit Oekraïne. Je vindt het filmpje ook in het startpakket. Zo bid je niet alleen voor de kerk en christenen in Oekraïne, maar ook met hen. In de gebeden kun je eventueel gebruik maken van onderstaande gebeden:

Gebed voor Oekraïne – Kristina Zagarina

Laat mijn gebed stromen
tot U, als wierook,
en mijn hart stroomt onophoudelijk
naar Uw wonderbaarlijke hemelse tempel.

Refr.

God, ik bid voor Oekraïne,
God, ik bid tot U voor het volk.

Vergeef hen, red hen
en toon ons Uw barmhartigheid.

God, ik weet dat U met ons zult zijn
in Uw tempel onder de hemel.
Vreugde en vrede gaf U,
U gaf Uw leven voor de mensen,
U schreef ons in het Boek des Levens!

In Uw Levende Woord
gaf U een gebod voor het leven,
dat alle mensen tot Hem zouden bidden,
die voor hen aan het kruis gestorven is.

Dit lied is een gebed dat ook veel [gezongen](#) wordt in Oekraïne

Gebed voor Oekraïne – het geestelijke volkslied van Oekraïne

Je kunt dit [gebed \(met engelse vertaling\)](#) laten zien of de tekst als gebed gebruiken.

Lord, oh the Great and Almighty,
Protect our beloved Ukraine,
Bless her with freedom and light
Of your holy rays.

We pray, oh Lord Almighty,
Protect our beloved Ukraine,
Grant our people and country
All your kindness and grace.

With learning and knowledge enlighten
Us, your children small,
In love pure and everlasting
Let us, oh Lord, grow.

Bless us with freedom, bless us with
wisdom,
Guide into kind world,
Bless us, oh Lord, with good fortune
For ever and evermore.

NB Meer info over de achtergrond van dit gebed, zie [Prayer for Ukraine - Wikipedia](#)

NB Download vooraf deze YouTube-filmpjes, zodat je ze direct kunt starten.

Onze Vader voor Oekraïne – De zandtovenaar

Voor Kerk in Actie maakte de Zandtovenaar een filmpje bij het Onze Vader, vanwege de oorlog in Oekraïne. Je zou dit filmpje kunnen gebruiken rond de gebeden.

Zie [De Zandtovenaar: Onze Vader voor Oekraïne](#)

Zegen

Betrek in de zegen ook de kerk in Oekraïne, bijvoorbeeld door te benoemen dat de gemeente de zegen ontvangt van de God van de kerk hier en in Oekraïne. Met lied 423 uit het Liedboek, zou je de dienst kunnen afsluiten met het oog op de wereldwijde kerk.

1. Nu wij uiteengaan vragen wij God:
ga met uw licht voor ons uit!
Nu wij uiteengaan wens ik jou toe:
ga met God! Vaya con Dios en à Dieu!

Al onze vrienden wensen wij vrede:
ga met God! Vaya con Dios en à Dieu!

2. Voor wie ons lief zijn vragen wij God:
ga met uw licht vóór hen uit!

3. Voor alle mensen op onze weg:
vrede en goeds in elk huis!
Voor al wie kwamen onder dit dak:
ga met God! Vaya con Dios en à Dieu!